

Motion till riksdagen 2007/08:Ju363

av Nils Oskar Nilsson (m)

Påföljder för övergrepp i rättssak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska antalet övergrepp i rättssak genom att avskaffa rabatt på ett av brotten.

Motivering

Det sker en kraftig ökning av hot mot vittnen och målsägare i Sverige. Antalet anmälningar har tredubblats sedan 1990 och ser man till antalet dömda för övergrepp i rättssak sedan början av 2000-talet så har en fördubbling skett. Övergrepp i rättssak är ofta förknippat med rån- och misshandelsbrott och handlar om att en person genom hot eller våld eller på annat sätt angriper en person för att denne har anmält eller vittnat om ett brott inför en förhørsledare eller domstol. Det kan också handla om att någon försöker hindra en person från att berätta, anmäla eller vittna. Detta innebär ett allvarligt hot mot rätts-säkerheten i samhället.

Idag är straffet för den som döms för övergrepp i rättssak högst fyra års fängelse eller, om brottet bedöms som ringa, fängelse i högst sex månader eller böter. I de fall brottet bedöms som grovt döms övergriparen till fängelse i minst två år och högst åtta år. För att någon skall kunna dömas för övergrepp i rättssak krävs, till skillnad från ofredande, att syftet med våldet eller hotet skall vara att hämnas eller att hindra någon från att vittna.

Det är i svensk rättstradition praxis med en viss straffrabatt. Detta gäller överlag och när flera brott mot en och samma person handläggs i ett och samma mål. För den som t.ex. döms för grovt rån och övergrepp i rättssak anses brottet "grovt rån" motivera ett straff på 4 år medan brottet "övergrepp i rättssak" anses motivera ett straff på 6 månaders fängelse. I linje med svensk rättspraxis blir domen i ett sådant fall i stället fängelse i 4 år och 3 månader,

Fel! Okänt namn på

vilket innebär en ”straffrabatt” motsvarande hälften av påföljden för övergrepp i rättssak.

Under våren har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att föreslå förändringar av strafflagstiftningen i syfte att visa en skärpt syn på allvarliga våldsbrott. Utredningen går under namnet Straffnivåutredningen och skall uppmärksamma olaga hot, misshandelsbrott och andra brott som berör allvarliga former av angrepp på enskildas fysiska integritet.

Initiativet är gott men inte tillräckligt. Straffnivåutredningen tar främst sikte på skärpta straff för grova våldsbrott, vilket indirekt träffar dem som misshandlar någon när de begår ett övergrepp i rättssak, men det berör inte dem som enbart hotar vid övergrepp i rättssak. Trots att straffskalan idag är relativt hård för övergrepp i rättssak innebär det ett problem att det inte går att utesluta att domstolarnas praxis, i likhet med vad gäller allvarliga våldsbrott, leder till att endast nedre delen av straffskalan används. Dessutom förekommer det ofta att polisen inte kodar brotten på det sätt som skall göras. En konsekvens av detta blir att brott som bör falla in under rubriken ”övergrepp i rättssak” försvinner i statistiken.

Det är en oacceptabel utveckling att målsägare och personer som skall vittna hotas och trakasseras, och det är avgörande att rätt åtgärder vidtas för att lösa problemet. Om människor inte vågar anmäla eller vittna innebär detta ett allvarligt hot mot samhället, och i förlängningen riskerar detta att urholka människors tilltro till rättsväsendet. Mot denna bakgrund måste hela straffskalan användas när det handlar om övergrepp i rättssak, och polisen måste vara tydlig med att redovisa brotten.

Stockholm den 28 september 2007

Nils Oskar Nilsson (m)